



Krajowy Ośrodek  
Wsparcia Rolnictwa

---

## **SYTUACJA PODAŻOWO-POPYTOWA I CENOWA NA RYNKU RZEPAKU**

---



**Biuro Analiz i Strategii  
Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa  
marzec 2023**

## **Spis treści**

<b>1. POWIERZCHNIA I ZBIORY RZEPAKU NA ŚWIECIE .....</b>	<b>3</b>
<b>1.1. Powierzchnia uprawy rzepaku na świecie .....</b>	<b>3</b>
<b>1.2. Zbiory rzepaku na świecie.....</b>	<b>4</b>
<b>2. ZBIORY RZEPAKU W UNII EUROPEJSKIEJ .....</b>	<b>6</b>
<b>3. ZBIORY I SKUP RZEPAKU W POLSCE .....</b>	<b>7</b>
<b>4. HANDEL UE RZEPAKIEM Z KRAJAMI TRZECIMI .....</b>	<b>9</b>
<b>5. POLSKI HANDEL ZAGRANICZNY RZEPAKIEM.....</b>	<b>12</b>
<b>6. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ POLSKI NA RYNKU RZEPAKU .....</b>	<b>14</b>
<b>7. PRODUKCJA OLEJU RZEPAKOWEGO W POLSCE .....</b>	<b>16</b>
<b>8. SYTUACJA CENOWA.....</b>	<b>17</b>

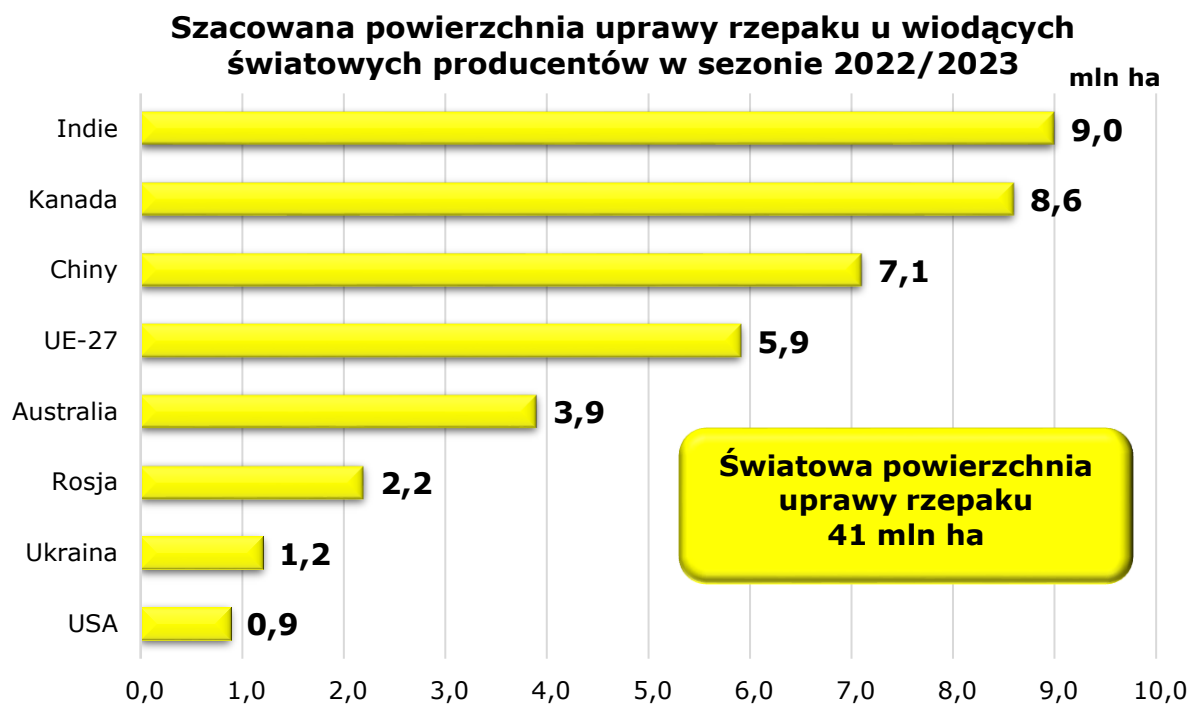
## 1. POWIERZCHNIA I ZBIORY RZEPAKU NA ŚWIECIE<sup>1</sup>

### 1.1. Powierzchnia uprawy rzepaku na świecie

Rzepak po soi jest najpowszechniej uprawianą rośliną oleistą w skali globalnej. W ostatnich pięciu latach udział zbiorów rzepaku w światowej produkcji roślin oleistych wynosił około 12–13%. Popularność uprawy wynika z możliwości wykorzystania rzepaku w przemyśle spożywczym, chemicznym, biopaliwowym i paszowym, a także w płodozmianie zbóż.

Produkcja rzepaku na świecie koncentruje się głównie w: Unii Europejskiej, Kanadzie, Chinach i Indiach. U wymienionych producentów zlokalizowane jest łącznie około 75% areалу światowych upraw rzepaku.

Według szacunków USDA w sezonie 2022/2023 **powierzchnia uprawy rzepaku na świecie** może wynieść **41 mln ha** i być o 7,5% większa niż w poprzednim sezonie. Największą powierzchnię zasiewów rzepaku szacuje się w Indiach (9 mln ha) i Kanadzie (8,6 mln ha). Trzecią pozycję pod tym względem zajmują Chiny (7,1 mln ha), a czwartą Unia Europejska (5,9 mln ha). Piąte miejsce na świecie pod względem powierzchni zasiewów zajmuje Australia (3,9 mln ha).

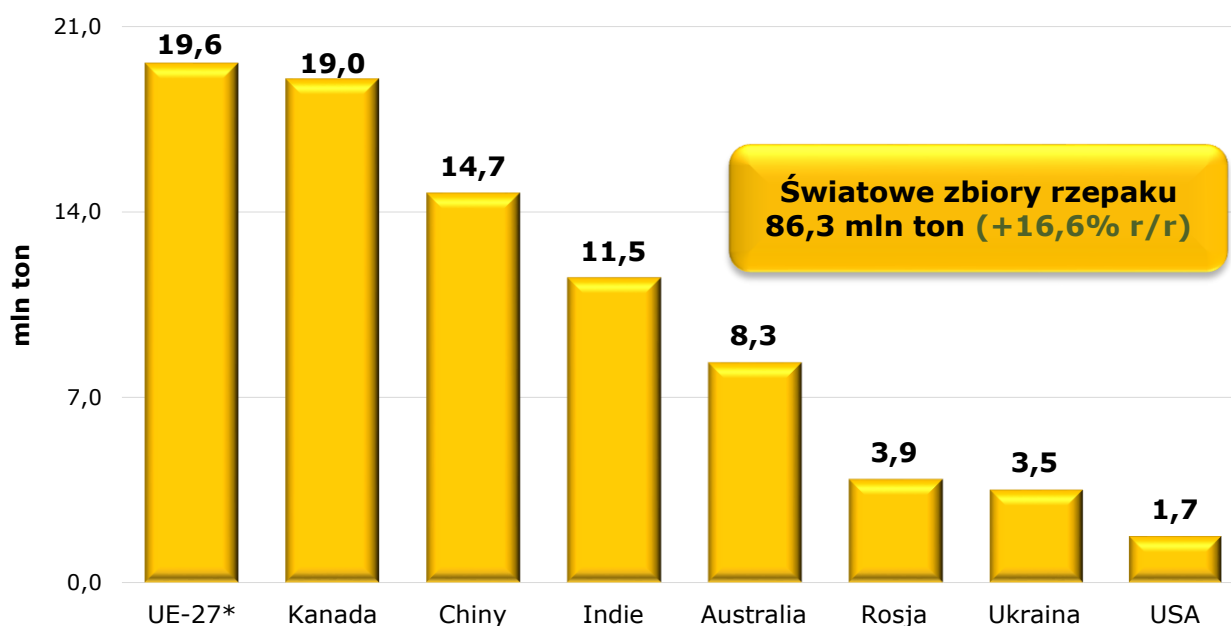


<sup>1</sup> USDA, *Oilseeds: World Markets and Trade*, March 2023.

## 1.2. Zbiory rzepaku na świecie

Na rynku globalnym w sezonie 2022/2023<sup>2</sup> produkcja rzepaku może znacząco wzrosnąć. Zgodnie z prognozą USDA z marca 2023 r. światowe **zbiory rzepaku** w trwającym sezonie **2022/2023** mogą wynieść **86,3 mln ton** i być o **16,6% większe** niż w sezonie 2021/2022 (74 mln ton).

### Przewidywane zbiory rzepaku u największych światowych producentów w sezonie 2022/2023



\* Szacunek w UE na podstawie danych Komisji Europejskiej.

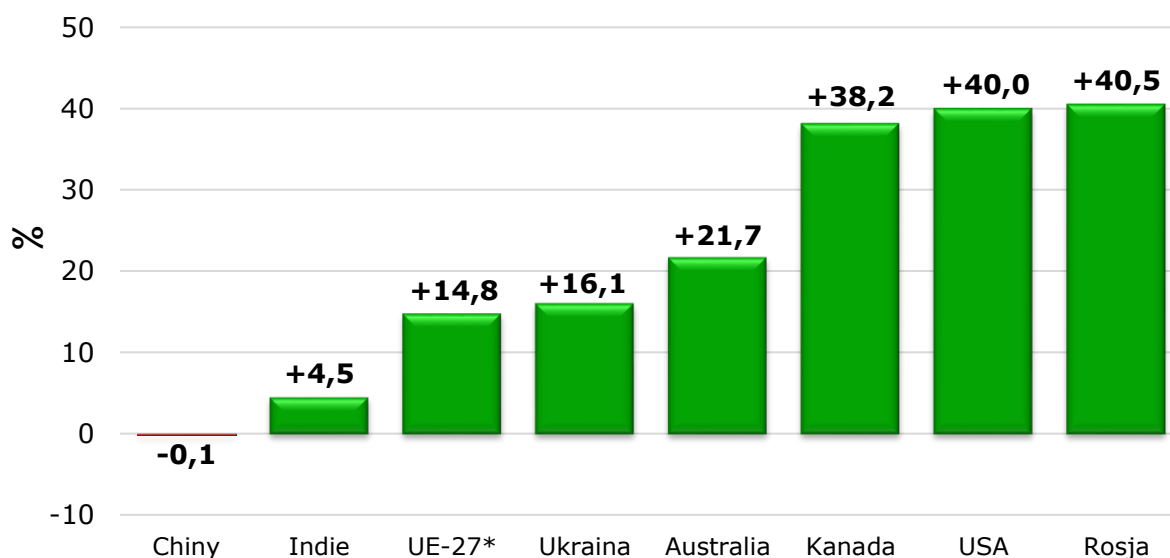
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, *Oilseeds: World Markets and Trade*, March 2023.

Do wzrostu produkcji przyczynią się przede wszystkim większe zbiory rzepaku u kluczowych producentów tych nasion, tj. w Unii Europejskiej (wzrost o 15%, do 19,6 mln ton) oraz Kanadzie (o 38%<sup>3</sup>, do 19 mln ton). Wzrost zbiorów przewidywany jest również w Rosji (o 40,5%, do 3,9 mln ton), Stanach Zjednoczonych (o 40%, do 1,7 mln ton), Australii (o 22%, do 8,3 mln ton), a także w Ukrainie (o 16%, do 3,5 mln ton) oraz Indiach (o 4,5%, do 11,5 mln ton). Zbiory rzepaku w Chinach prawdopodobnie utrzymają się na poziomie zbliżonym do poprzedniego sezonu i mogą wynieść 14,7 mln ton.

<sup>2</sup> Sezon na rynku rzepaku trwa od 1 lipca do 30 czerwca roku następnego.

<sup>3</sup> Znaczący wzrost zbiorów w Kanadzie w sezonie 2022/2023 wynikał z bardzo niskich zbiorów w sezonie 2021/2022 wynoszących 13,8 mln ton.

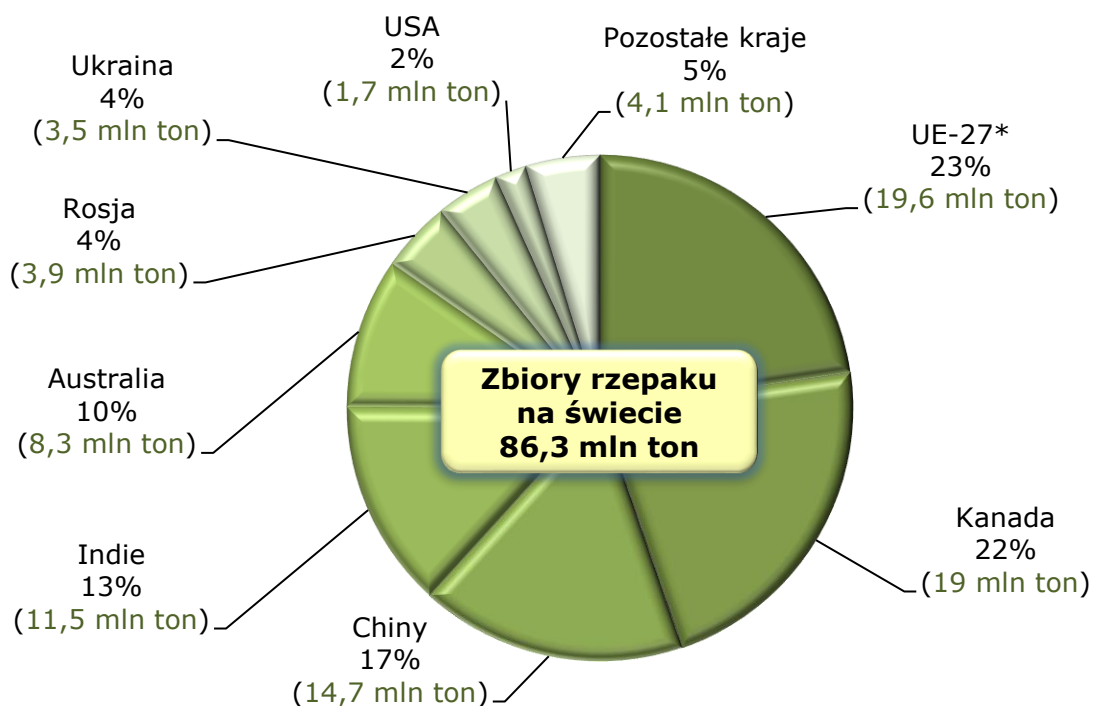
**Dynamika zmian zbiorów rzepaku w wybranych regionach świata  
w sezonie 2022/2023 w porównaniu z sezonem 2021/2022**



\* Szacunek w UE na podstawie danych Komisji Europejskiej.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, *Oilseeds: World Markets and Trade*, March 2023.

**Struktura geograficzna światowych zbiorów rzepaku  
w sezonie 2022/2023**



\* Szacunek w UE na podstawie danych Komisji Europejskiej.

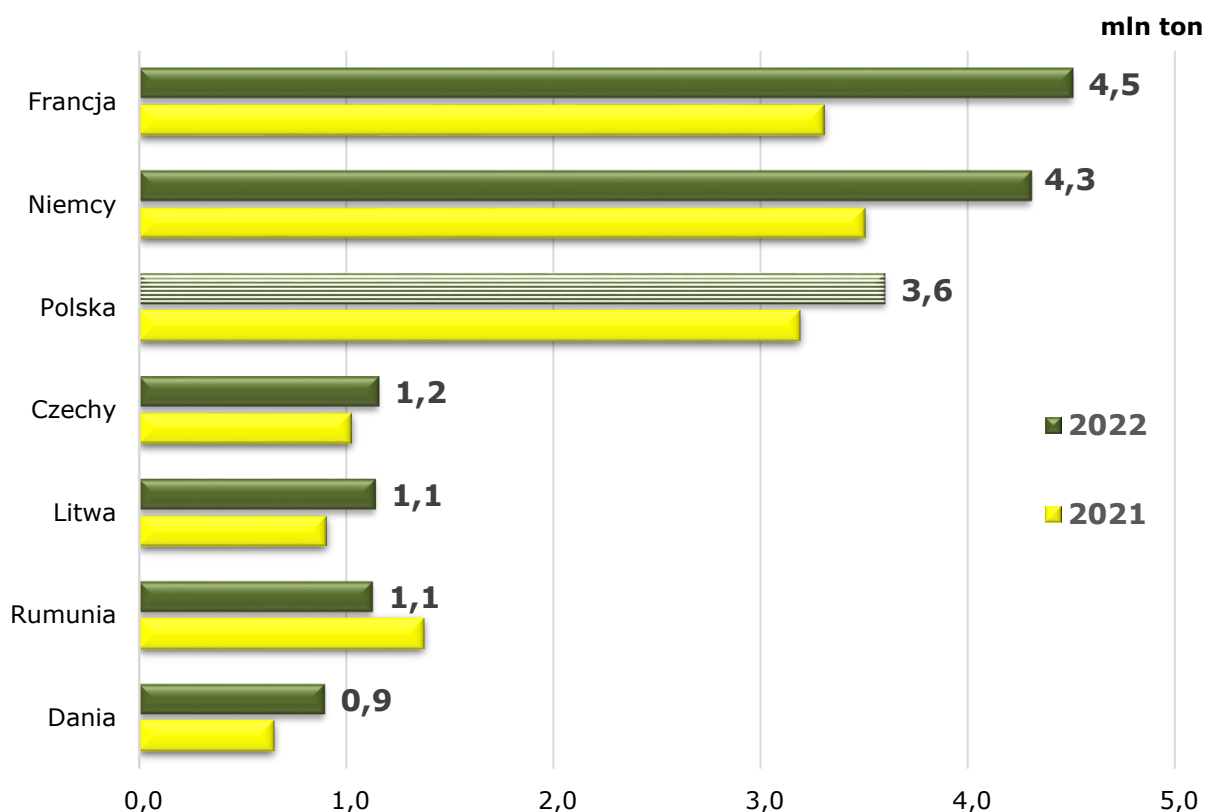
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, *Oilseeds: World Markets and Trade*, March 2023.

USDA przewiduje, że w sezonie 2022/2023 dynamika wzrostu globalnej produkcji rzepaku (o 16,6%) będzie dużo większa od tempa wzrostu zużycia na świecie (o 10,1%), co spowoduje duży (o 58,4%) wzrost zapasów końcowych.

## 2. ZBIORY RZEPAKU W UNII EUROPEJSKIEJ<sup>4</sup>

W 2022 r. odnotowano zwiększenie areału uprawy rzepaku u głównych jego producentów tj. we Francji (wzrost o 25%, do około 1,2 mln ha) i Niemczech (wzrost o 9%, do 1,1 mln ha), co wpłynęło na wzrost zbiorów w Unii Europejskiej. Zgodnie z szacunkiem KE zbiory nasion rzepaku w UE-27 będą prawdopodobnie o blisko 15% większe niż w 2021 r. i mogą wynieść 19,6 mln ton.

### Najwięksi unijni producenci rzepaku w latach 2021–2022



Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS i KE (data odczytu: 7.03.2023 r.).

Na rynkach wiodących unijnych producentów rzepaku **wzrost zbiorów w 2022 r.** przewidywany jest we Francji (o 36%, do 4,5 mln ton), w Niemczech (o 23%, do 4,3 mln ton), Polsce (o 13%, do 3,6 mln ton), Czechach (o 13%, do 1,2 mln ton), na

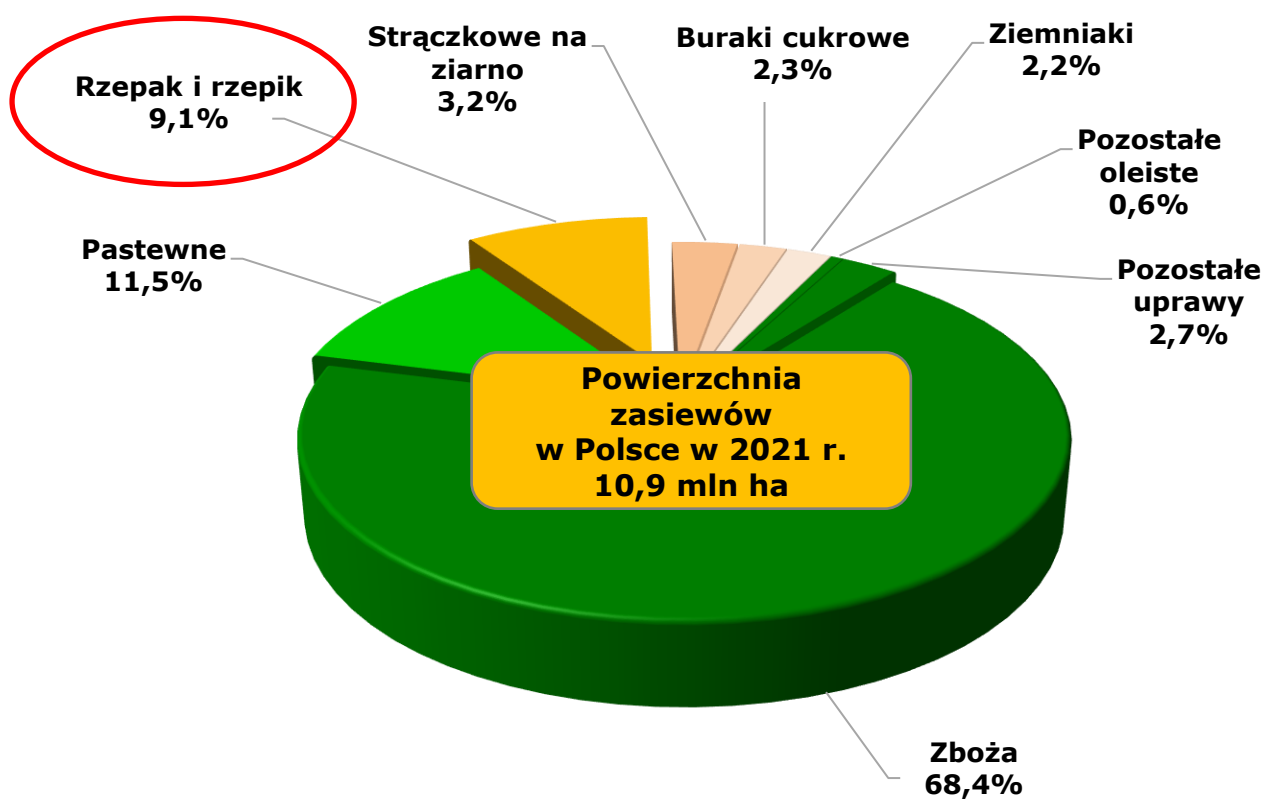
<sup>4</sup> EU Crops Market Observatory, *Oilseeds and protein crops statistics*, data odczytu: 7.03.2023 r.

Litwie (o 26%, do 1,1 mln ton) i w Danii (o 37%, do 0,9 mln ton), a spadek w Rumunii (o 18%, do 1,1 mln ton).

### **3. ZBIORY I SKUP RZEPAKU W POLSCE**

Polska, po Niemczech i Francji, zaliczana jest do grona największych producentów rzepaku w UE-27. Od 2007 r. krajowe zbiory rzepaku przekraczają 2 mln ton, z wyjątkiem lat 2011–2012, kiedy obniżyły się do 1,9 mln ton. Zmiany w wielkości zbiorów rzepaku wynikają z dużej wrażliwości upraw na niekorzystne warunki atmosferyczne, podatności na wymarzenie, a także nietolerancji na niedobory opadów wiosną, co wpływa na spadek plonów rzepaku.

#### **Udział plantacji rzepaku w powierzchni zasiewów w Polsce w 2021 r.**



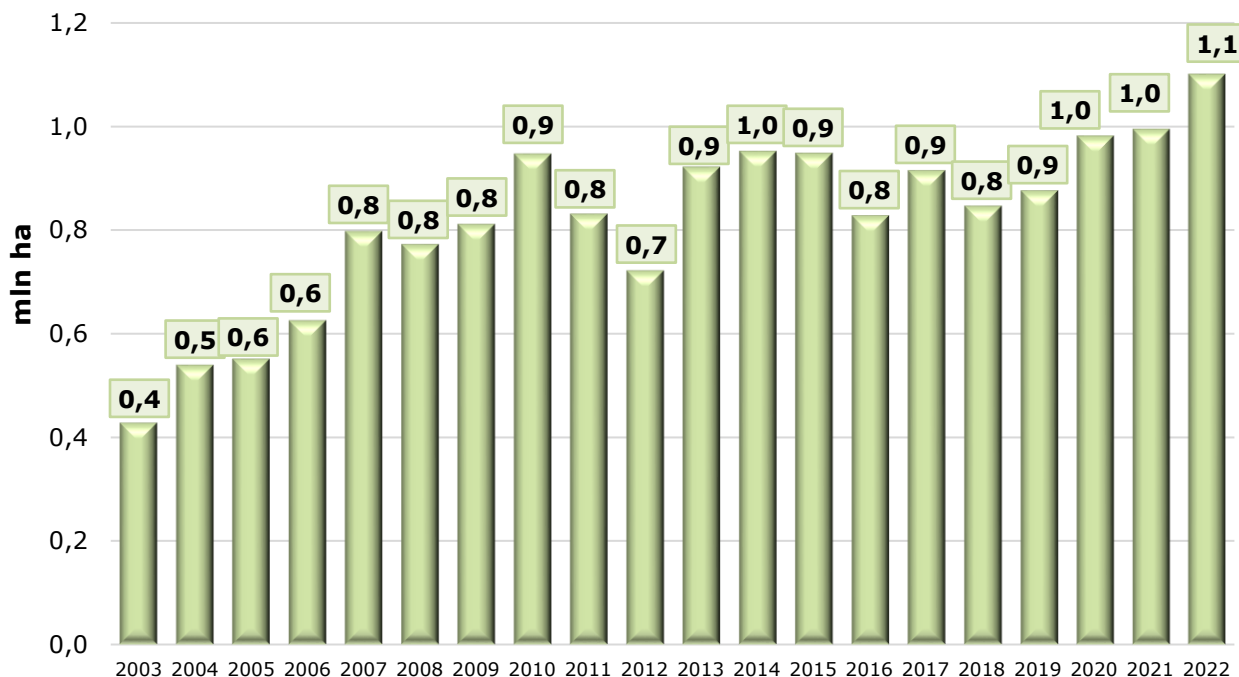
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

Według oceny GUS w 2022 r. powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku zwiększyła się o około 8% w porównaniu z poprzednim rokiem i ukształtowała się na poziomie około 1,1 mln ha<sup>5</sup>.

<sup>5</sup> Informacje Sygnalne GUS, Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2022 r., publikacja z 16 grudnia 2022 r.



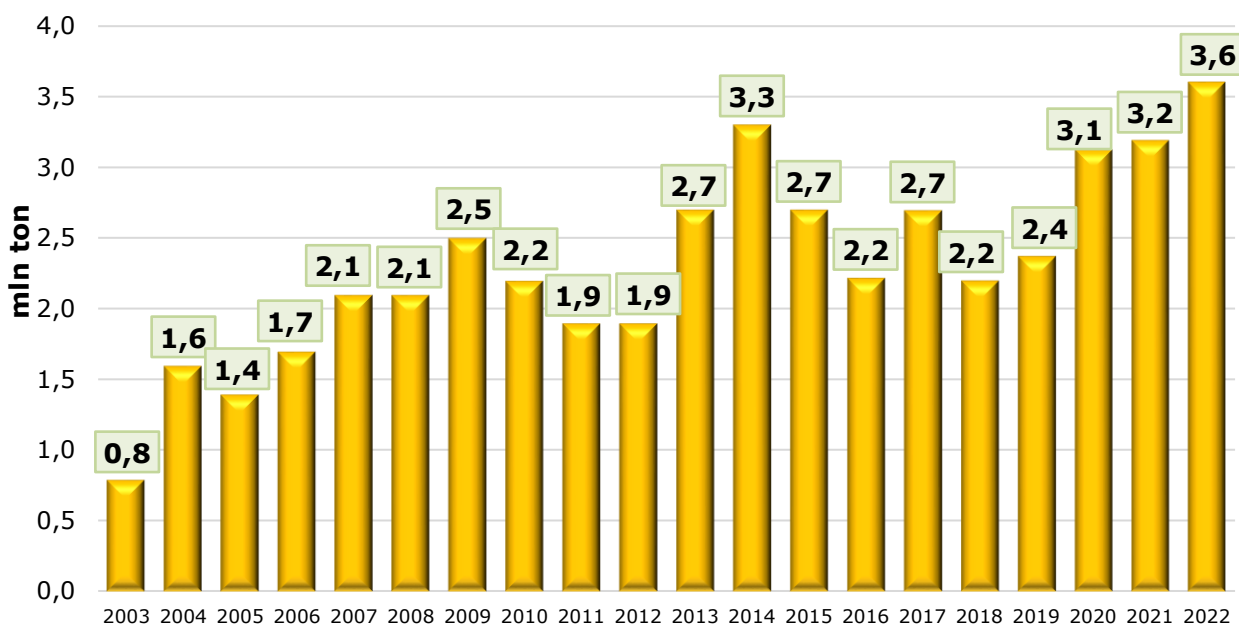
### Powierzchnia uprawy rzepaku w Polsce



Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

**Zbiory rzepaku i rzepiku w 2022 r.** rzeczoznawcy GUS oszacowali na **3,6 mln ton**, tj. o około **13% więcej** od ubiegłorocznych<sup>6</sup>.

### Zbiory rzepaku w Polsce

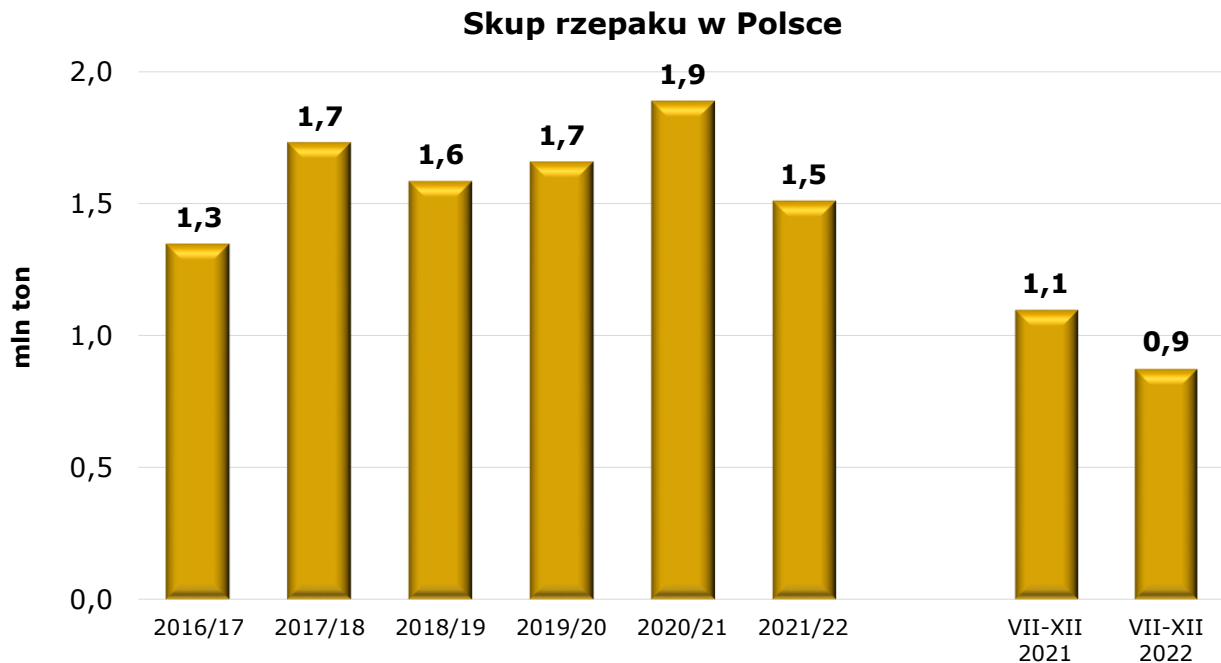


Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

<sup>6</sup> Informacje Sygnalne GUS, *Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2022 r.*, publikacja z 16 grudnia 2022 r.



Pomimo zwiększonej podaży rzepaku ze zbiorów jego skup na początku sezonu 2022/2023 był dużo niższy niż przed rokiem. W okresie **lipiec–grudzień 2022 r.** do **podmiotów skupujących** zostało **dostarczone** łącznie **0,9 mln ton rzepaku**, o **20% mniej** niż w porównywalnym okresie 2021 r.



Według danych GUS skup sprawozdawczy raportowany za okresy półroczne z uwzględnieniem korekt wynikających ze sprawozdawczości obejmującej również skup realizowany przez osoby fizyczne prowadzące skup o wartości przekraczającej w okresie półrocznym 10 tys. zł.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

#### **4. HANDEL UE RZEPAKIEM Z KRAJAMI TRZECIMI<sup>7</sup>**

Unia Europejska zajmuje pierwsze miejsce w światowym rankingu największych producentów rzepaku<sup>8</sup>. Jednocześnie należy do znaczących eksporterów rzepaku. Jednak ze względu na duże zapotrzebowanie rynku wewnętrznego unijny import rzepaku znacząco przewyższa jego eksport, w związku z czym UE pozostaje importermem netto tych nasion.

Z danych KE wynika, że w okresie od **1 lipca 2022 r. do 12 marca 2023 r.** **eksport rzepaku z UE** ukształtował się na poziomie **423 tys. ton**, o **5% wyższym** niż w porównywalnym okresie sezonu 2021/2022.

Rzepak z krajów UE wywożono przede wszystkim do Wielkiej Brytanii (315 tys. ton, 74% unijnego eksportu rzepaku) i Pakistanu (47 tys. ton, 11%). Niewielkie ilości eksportowano

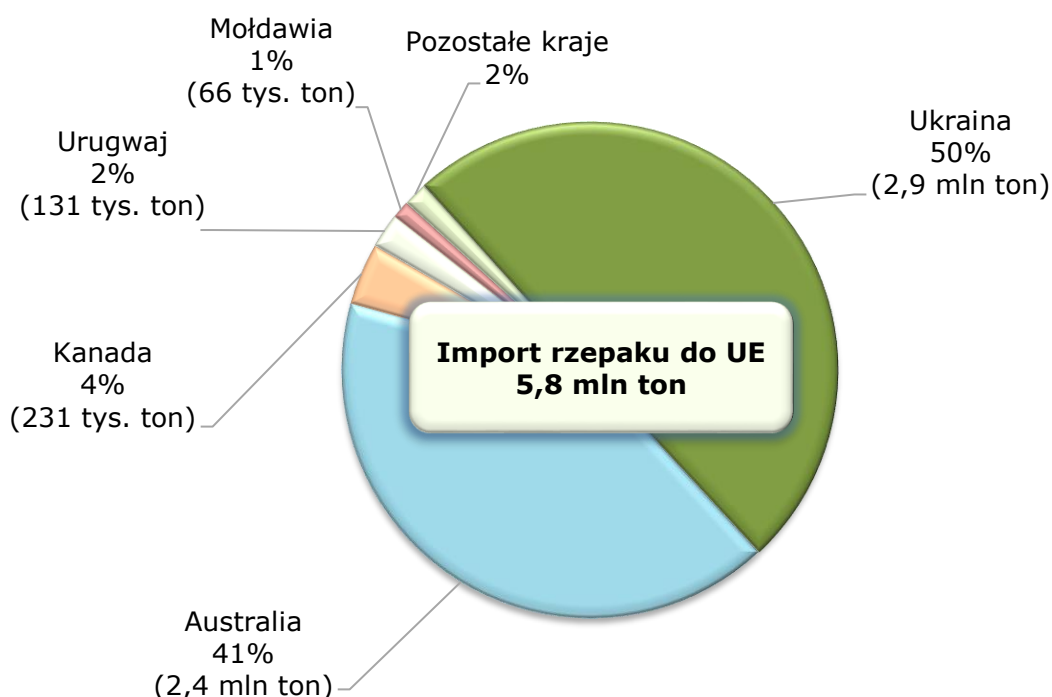
<sup>7</sup> EU Crops Market Observatory, *Oilseeds and protein crops statistics*, data odczytu: 15.03.2023 r.

<sup>8</sup> United States Department of Agriculture (USDA) – *Oilseeds: World Markets and Trade*, March 2023.

również do Stanów Zjednoczonych (41 tys. ton, 10%), Rosji (5,5 tys. ton, 1%), a także Bośni i Hercegowiny (3,8 tys. ton, 1%).

Do UE-27 w okresie od **1 lipca 2022 r. do 12 marca 2023 r. zaimportowano 5,8 mln ton** rzepaku, o **57% więcej** niż w porównywalnym okresie sezonu 2021/2022. Rzepak do krajów UE sprowadzono głównie z Ukrainy (2,9 mln ton, 50% unijnego importu rzepaku) oraz Australii (2,4 mln ton, 41%). Mniejsze ilości importowano także z Kanady (231 tys. ton, 4%), Urugwaju (131 tys. ton, 2%) i Mołdawii (66 tys. ton, 1%).

**Struktura geograficzna importu rzepaku do UE-27  
w okresie 1 lipca 2022 r. – 12 marca 2023 r.**

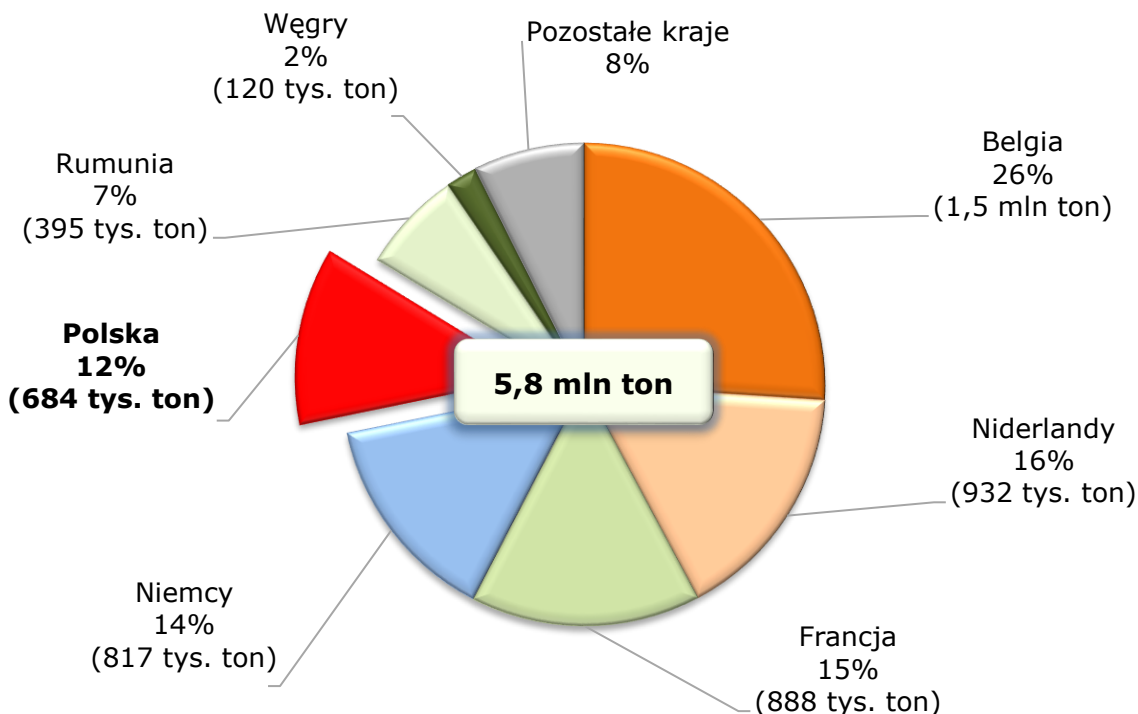


Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych KE (data odczytu: 15.03.2023 r.).

**Główni unijni importerzy rzepaku z krajów trzecich w okresie 1 lipca 2022 r. – 12 marca 2023 r.**

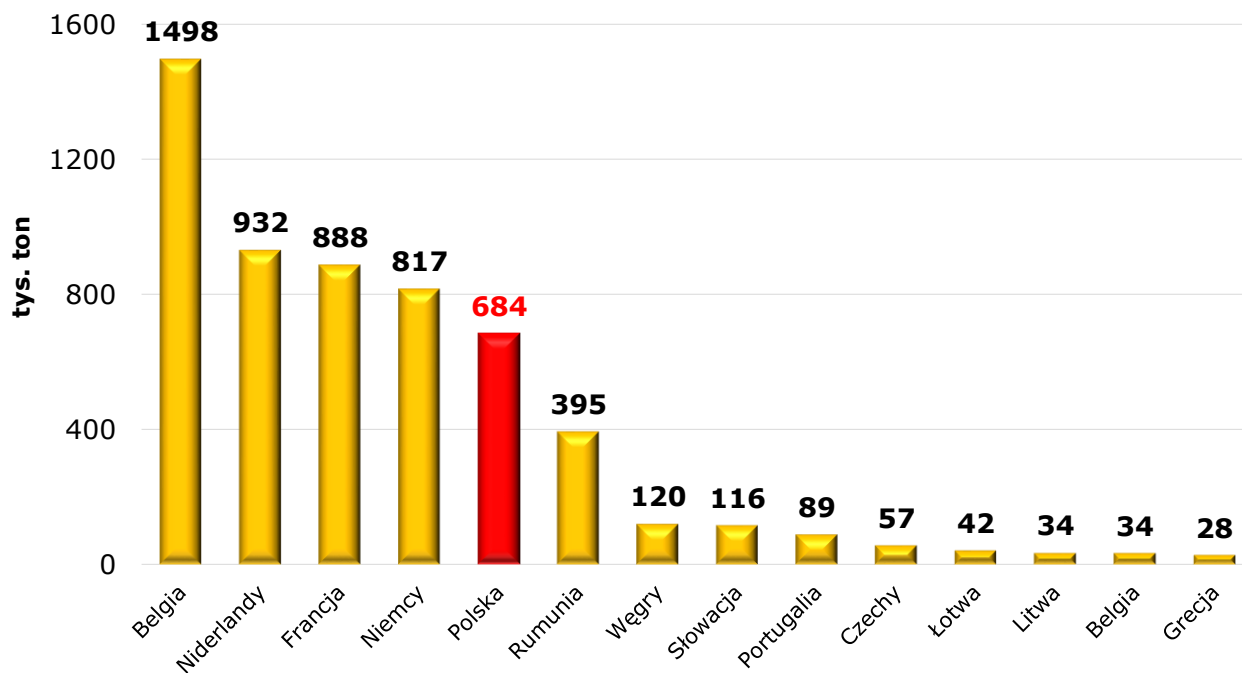
Największe zainteresowanie zakupem rzepaku wykazywali kontrahenci z Belgii, którzy sprowadzili 1,5 mln ton tego ziarna z krajów trzecich, co stanowiło 26% unijnego importu. Kolejne miejsca pod względem wolumenu importu rzepaku zajmowały Niderlandy (932 tys. ton – 16% importu), Francja (888 tys. ton – 15%), Niemcy (817 tys. ton – 14%), a także Polska (684 tys. ton, 12%) i Rumunia (395 tys. ton, 7%).

**Udział krajów UE-27 w imporcie rzepaku z krajów trzecich  
w okresie 1 lipca 2022 r. – 12 marca 2023 r.**



Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych KE (data odczytu: 15.03.2023 r.).

**Główni unijni importerzy rzepaku z krajów trzecich  
w okresie 1 lipca 2022 r. – 12 marca 2023 r.**



Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych KE (data odczytu: 15.03.2023 r.).

## 5. POLSKI HANDEL ZAGRANICZNY RZEPAKIEM<sup>9</sup>

Mniejsza podaż rzepaku do skupu ze zbiorów w 2022 r. wpływa ograniczająco na wyniki eksportu w sezonie 2022/2023<sup>10</sup>. Eksport rzepaku z Polski w okresie siedmiu miesięcy sezonu 2022/2023 (tj. od lipca 2022 r. do stycznia 2023 r.) wyniósł 285 tys. ton i był o 4% większy niż w porównywalnym okresie sezonu 2021/2022. W tym czasie wartość eksportu wzrosła o 26%, do 193 mln EUR. Średnia cena uzyskiwana w eksporcie w okresie lipiec 2022 r. – styczeń 2023 r. wyniosła 677 EUR/t i była o 21% wyższa niż w porównywalnym okresie sezonu 2021/2022.

### Najważniejsze kierunki eksportu rzepaku z Polski

Wyszczególnienie	2021/2022	2022/2023	zmiana 2022/2023 2021/2022	udział w sezonie 2021/2022	udział w sezonie 2022/2023
	VII-I tony	VII-I tony			
<b>Ogółem</b>	<b>272 792</b>	<b>284 923</b>	<b>4%</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>
<b>UE-27</b>	<b>270 506</b>	<b>279 665</b>	<b>3%</b>	<b>99%</b>	<b>98%</b>
<b>Kraje pozaunijne</b>	<b>2 286</b>	<b>5 259</b>	<b>130%</b>	<b>1%</b>	<b>2%</b>
Niemcy	231 641	235 468	2%	85%	83%
Czechy	15 461	25 890	67%	6%	9%
Dania	3 085	5 751	86%	1%	2%
Słowacja	12 692	5 654	-55%	5%	2%
Litwa	10	3 776	37533%	0,004%	1%
Norwegia	2 210	3 026	37%	1%	1%
Wielka Brytania	0,001	2 026	202574300%	0,0000004%	1%
Niderlandy	24	1 588	6515%	0,01%	1%
Węgry	1 331	587	-56%	0,5%	0,2%
Belgia	1 644	359	-78%	1%	0,1%
Łotwa	4	338	8825%	0,001%	0,1%
Francja	385	208	-46%	0,1%	0,1%
Tajwan	-	79	-	-	0,03%

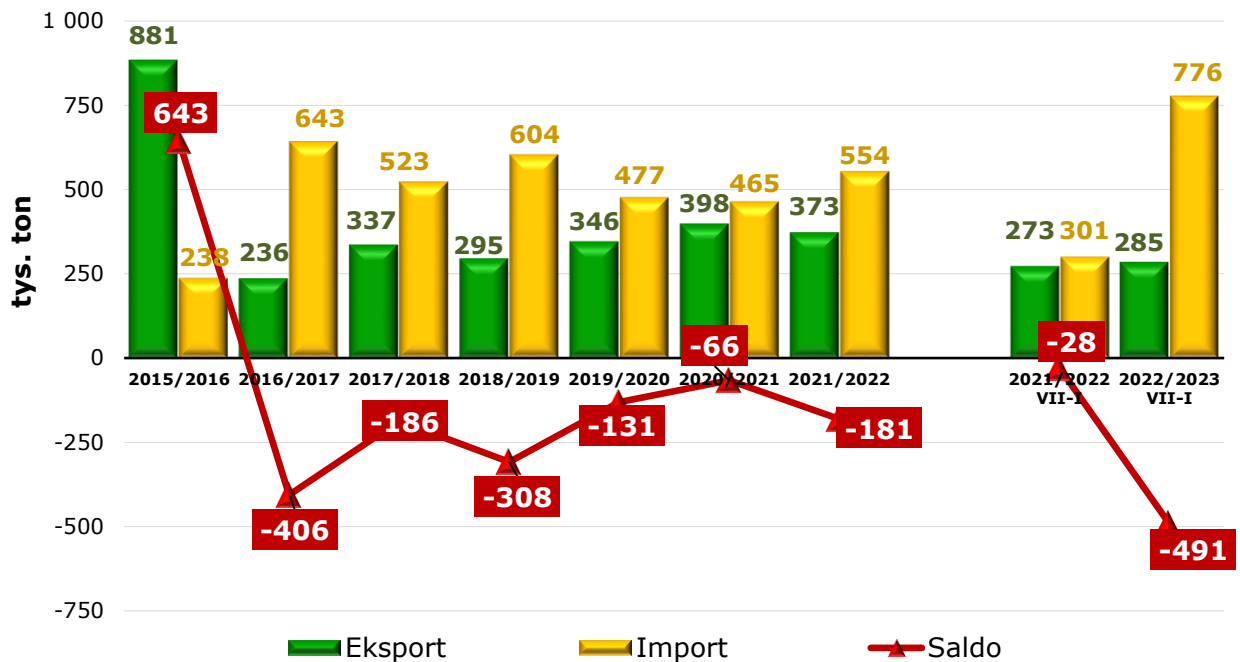
„-” Nie notowano eksportu.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, lata 2022-2023 – dane wstępne.

<sup>9</sup> Wyniki polskiego handlu zagranicznego rzepakiem dotyczą pozycji CN 1205 i zostały obliczone na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi.

<sup>10</sup> Sezon na rynku rzepaku trwa od 1 lipca do 30 czerwca roku następnego.

**Wolumen handlu zagranicznego rzepakiem w tys. ton**



Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, lata 2022–2023 - dane wstępne.

Tak jak w ostatnich latach odbiorcą polskiego rzepaku były głównie Niemcy (236 tys. ton, 83% udziału w strukturze eksportu). Stosunkowo niewielkie ilości rzepaku wywieziono do Czech (26 tys. ton, 9%) oraz Danii i Słowacji (po około 6 tys. ton, po 2%).

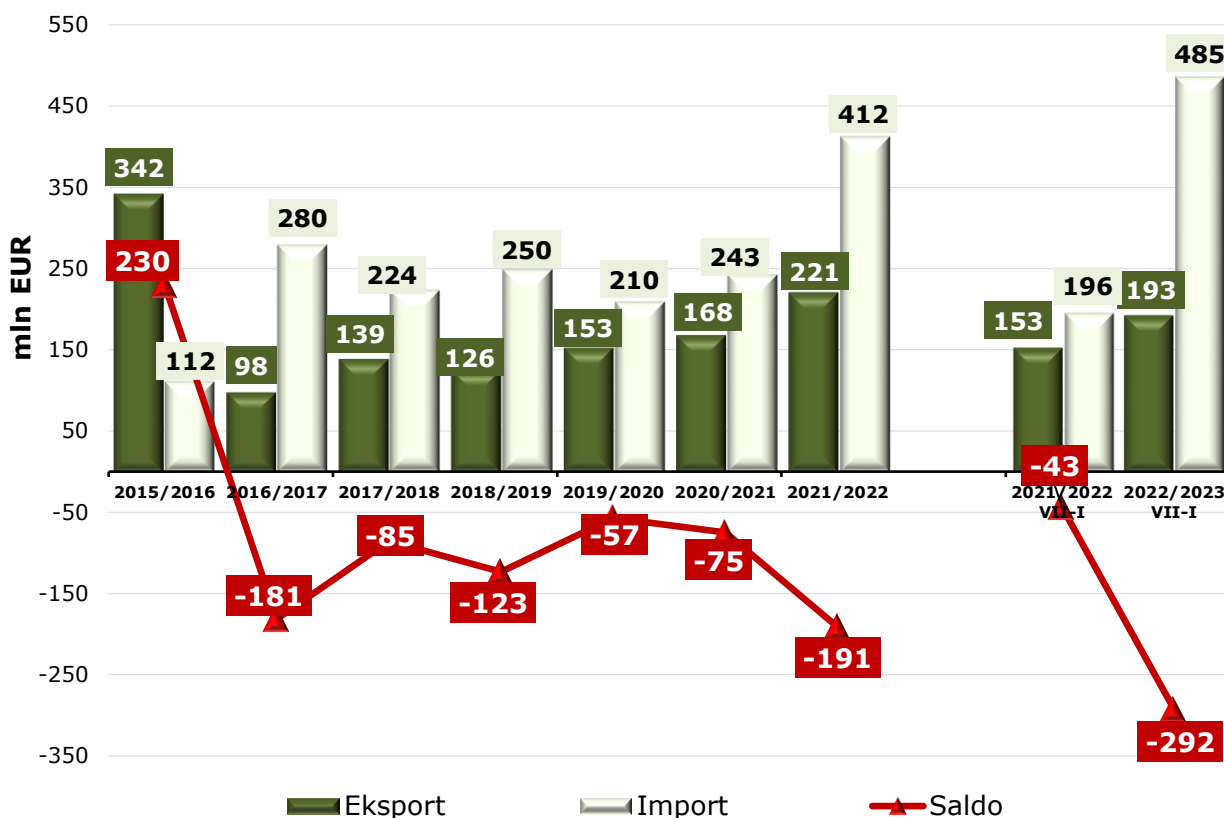
Podaż rzepaku z produkcji krajowej uzupełniana jest importem. W okresie **lipiec 2022 r. – styczeń 2023 r.** do Polski **zaimportowano 776 tys. ton** nasion rzepaku, **2,6 razy więcej** niż w porównywalnym okresie rok wcześniej. Wydatki poniesione na import rzepaku wyniosły 485 mln EUR i były 2,5 razy większe niż w okresie lipiec 2021 r. – styczeń 2022 r.

Z krajów pozaunijnych zaimportowano do Polski około 668 tys. ton rzepaku, co stanowiło ponad 86% importu ogółem, niemal w całości z Ukrainy (664 tys. ton, blisko 86% krajowego importu rzepaku). Na unijnym rynku zakupiono 108 tys. ton rzepaku, głównie z Czech (34 tys. ton, 4% importu rzepaku), Rumunii (32 tys. ton, 4%) oraz Niemiec (31 tys. ton, 4%).

W okresie lipiec 2022 r. – styczeń 2023 r. wolumenowe saldo handlu zagranicznego rzepakiem było ujemne i wyniosło 491 tys. ton wobec ujemnych 28 tys. ton w porównywalnym okresie sezonu 2021/2022. W ujęciu wartościowym saldo obrotów

rzepakiem było również ujemne i ukształtowało się na poziomie 292 mln EUR (wobec ujemnych 43 mln EUR w okresie lipiec 2021 r. – styczeń 2022 r.)<sup>11</sup>.

### Wartość polskiego handlu zagranicznego rzepakiem w mln EUR



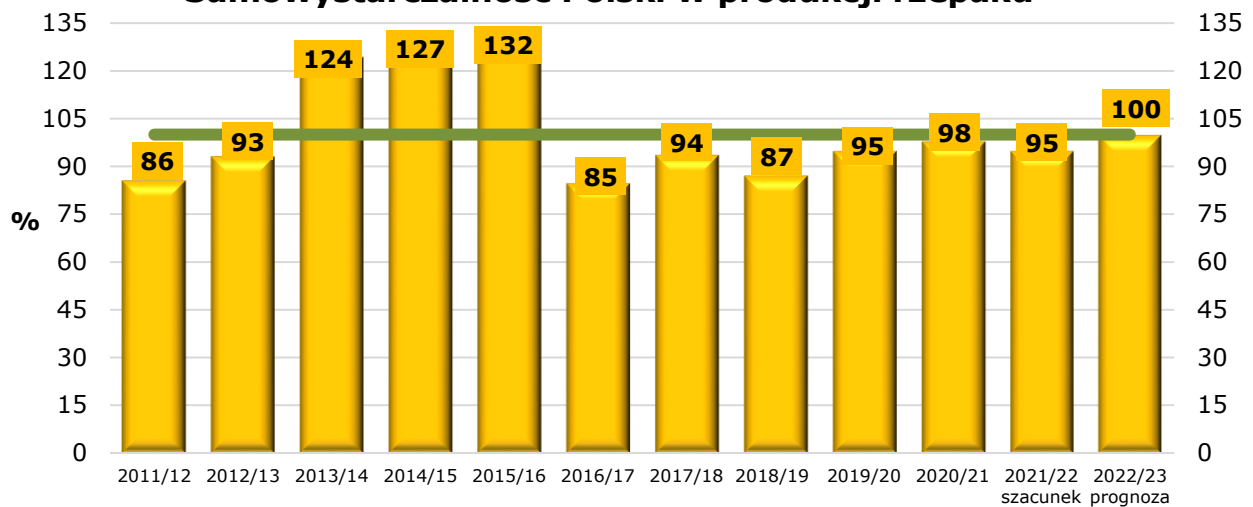
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, lata 2022–2023 - dane wstępne.

## 6. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ POLSKI NA RYNKU RZEPAKU

W Polsce produkcja rzepaku jest mniejsza od zapotrzebowania rynku wewnętrznego, a to oznacza, że Polska nie jest w pełni samowystarczalna. Skutkuje to uzupełnianiem krajowych zasobów rzepaku na rynkach zewnętrznych. Wskaźnik samowystarczalności Polski w produkcji rzepaku w ostatnich latach jest zróżnicowany i zależy przede wszystkim od poziomu zbiorów oraz od zapotrzebowania wewnętrznego. Wskaźnik samowystarczalności w produkcji rzepaku w sezonie 2021/2022 oszacowano na poziomie 95%, tj. nieznacznie niższym niż w poprzednim sezonie i niższym niż w sezonach 2013/2014–2015/2016. W sezonie 2022/2023 prognozuje się, że samowystarczalność wzrośnie w stosunku do poprzedniego sezonu i wyniesie 100%.

<sup>11</sup> Kierunki importu rzepaku zostały obliczone według kraju wysyłki.

### Samowystarczalność Polski w produkcji rzepaku



Samowystarczalność liczona jako relacja zbiorów rzepaku do zużycia wewnętrznego (przerób plus straty).

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych IERiGŻ-PIB.

### Zbiory i zużycie wewnętrzne rzepaku w Polsce

Wyszczególnienie	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22*	2022/23**
<b>Zbiory rzepaku (tys. ton)</b>	<b>2 202</b>	<b>2 373</b>	<b>3 125</b>	<b>3 191</b>	<b>3 655</b>
<b>Zużycie wewnętrzne, (tys. ton), w tym:</b>					
Przerób	2 460	2 430	3 100	3 270	3 550
Straty	66	71	94	96	109
<b>Samowystarczalność (%)</b>	<b>87%</b>	<b>95%</b>	<b>98%</b>	<b>95%</b>	<b>100%</b>

\*Szacunek IERiGŻ-PIB, \*\* prognoza IERiGŻ-PIB – Rynek rzepaku – Stan i perspektywy nr 62/2022

Samowystarczalność liczona jako relacja zbiorów rzepaku do zużycia wewnętrznego (przerób plus straty).

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych IERiGŻ-PIB.

W latach gospodarczych 2017/2018–2021/2022 z Polski wywożono od 12% do 15% wolumenu krajowych zbiorów rzepaku. Największy udział eksportu w produkcji odnotowano w sezonie 2019/2020 – 15%. W sezonie 2022/2023 prognozuje się, że udział eksportu w produkcji rzepaku ulegnie obniżeniu do 10%.

### Krajowe zbiory i eksport rzepaku (w tys. ton)

Wyszczególnienie	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23*
<b>Zbiory rzepaku</b>	2 202	2 373	3 125	3 191	3 655
<b>Eksport</b>	295	346	398	373	353
<b>Udział eksportu w produkcji</b>	13%	15%	13%	12%	10%

\*Prognoza IERiGŻ-PIB.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych IERiGŻ-PIB.



## 7. PRODUKCJA OLEJU RZEPAKOWEGO W POLSCE

Uprawa roślin oleistych odgrywa ważną rolę w polskim rolnictwie. Nasiona roślin oleistych stanowią surowiec wykorzystywany do produkcji tłuszczów jadalnych i technicznych. W Polsce najbardziej rozpowszechniony w gospodarstwach domowych jest olej rzepakowy, co wynika przede wszystkim z dużej popularności upraw rzepaku.

Skala produkcji surowego oleju rzepakowego plasuje Polskę jako trzeciego producenta w Unii Europejskiej, po Niemczech i Francji. Produkowany w kraju olej rzepakowy wykorzystywany jest zarówno na cele konsumpcyjne w przemyśle spożywczym, jak i na cele techniczne.

### Produkcja oleju rzepakowego w Polsce (w tys. ton)

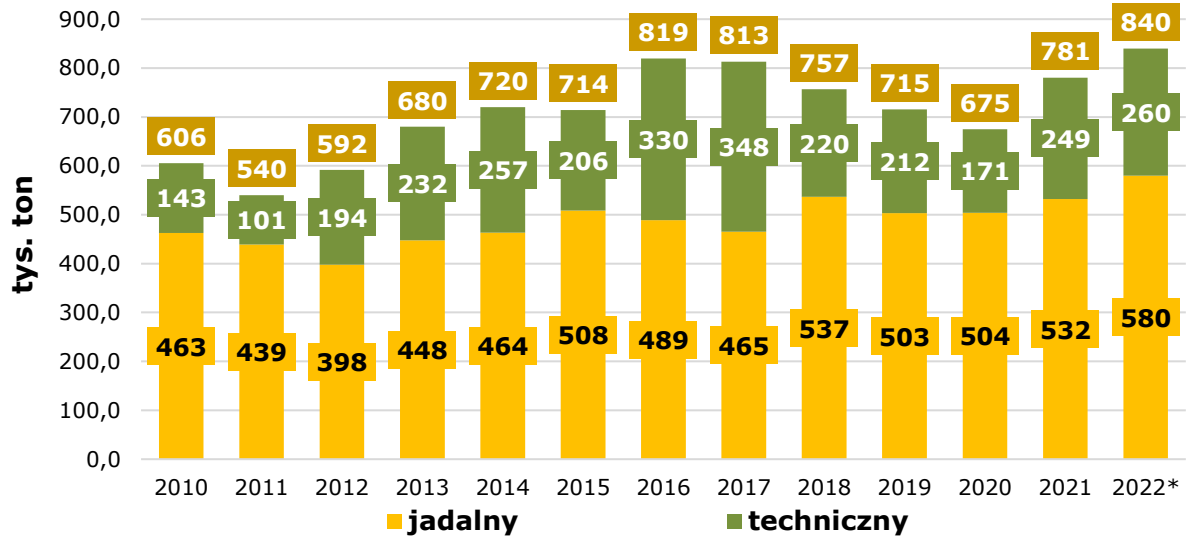
Lata	Olej rzepakowy rafinowany	z tego:	
		jadalny	techniczny
2010	605,7	463,0	142,7
2011	540,2	439,1	101,1
2012	591,8	397,9	193,9
2013	680,0	447,9	232,1
2014	720,1	463,5	256,6
2015	714,3	508,3	206,0
2016	819,4	489,0	330,4
2017	813,2	465,3	347,9
2018	756,6	536,5	220,1
2019	715,3	503,3	212,0
2020	674,8	504,2	170,6
2021	780,6	532,0	248,6
2022*	840,0	580,0	260,0

\* Szacunek IERiGŻ-PIB.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych IERiGŻ-PIB.

Produkcja rafinowanego oleju rzepakowego w Polsce od 2020 r. wykazuje tendencję wzrostową, co związane jest z możliwością zwiększenia przerobu w krajowych tłoczniach z uwagi na rosnącą od 2019 r. podaż nasion rzepaku z produkcji. W 2022 r. w Polsce (według szacunku IERiGŻ-PIB) wyprodukowano 840 tys. ton oleju rzepakowego rafinowanego, z tego oleju jadalnego 580 tys. ton (69% udział w produkcji oleju rzepakowego rafinowanego), a oleju technicznego 260 tys. ton (31%).

**Produkcja rafinowanego oleju rzepakowego w Polsce**



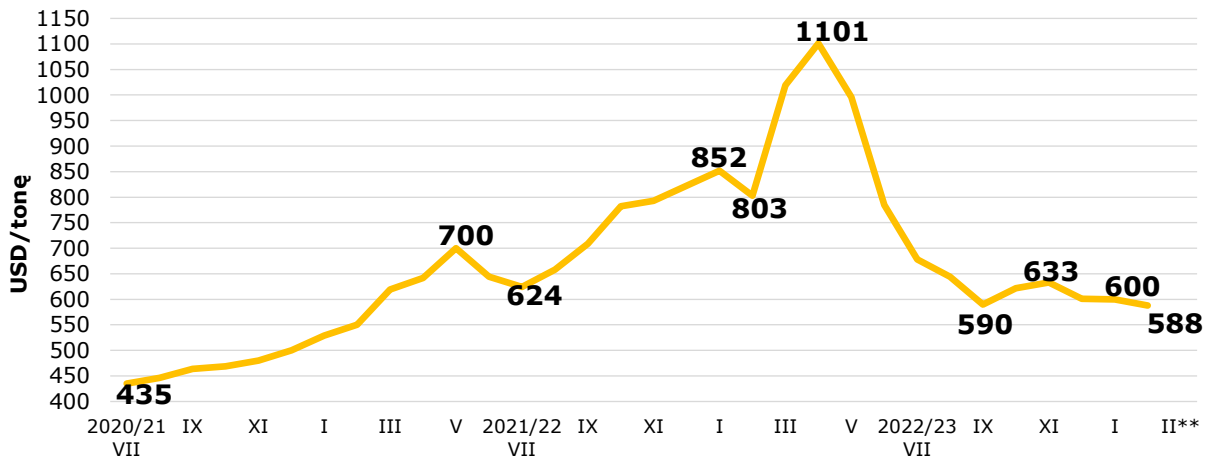
Liczby umieszczone nad poszczególnymi słupkami dotyczą produkcji rafinowanego oleju rzepakowego ogółem.  
\*Szacunek IERiGŻ-PIB.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS i IERiGŻ-PIB.

**8. SYTUACJA CENOWA**

Od początku sezonu 2021/2022 ceny rzepaku na rynku międzynarodowym wykazywały dynamiczny wzrost spowodowany napiętą sytuacją podażowo-popytową na rynku globalnym i UE oraz drożącymi surowcami energetycznymi. Od maja 2022 r. ceny rzepaku notowały spadek. W styczniu 2023 r. według USDA (za Oil World) przeciętna cena rzepaku (cif Hamburg) wyniosła 600 USD/t wobec 601 USD/t miesiąc wcześniej i 852 USD/t w styczniu 2022 r. (spadek o 30%). W lutym 2023 r. (według szacunków USDA) cena rzepaku ukształtowała się na poziomie 588 USD/t, o 2% niższym niż przed miesiącem i o 27% niższym niż rok wcześniej.

**Cena rzepaku w portach europejskich (cif Hamburg)\***

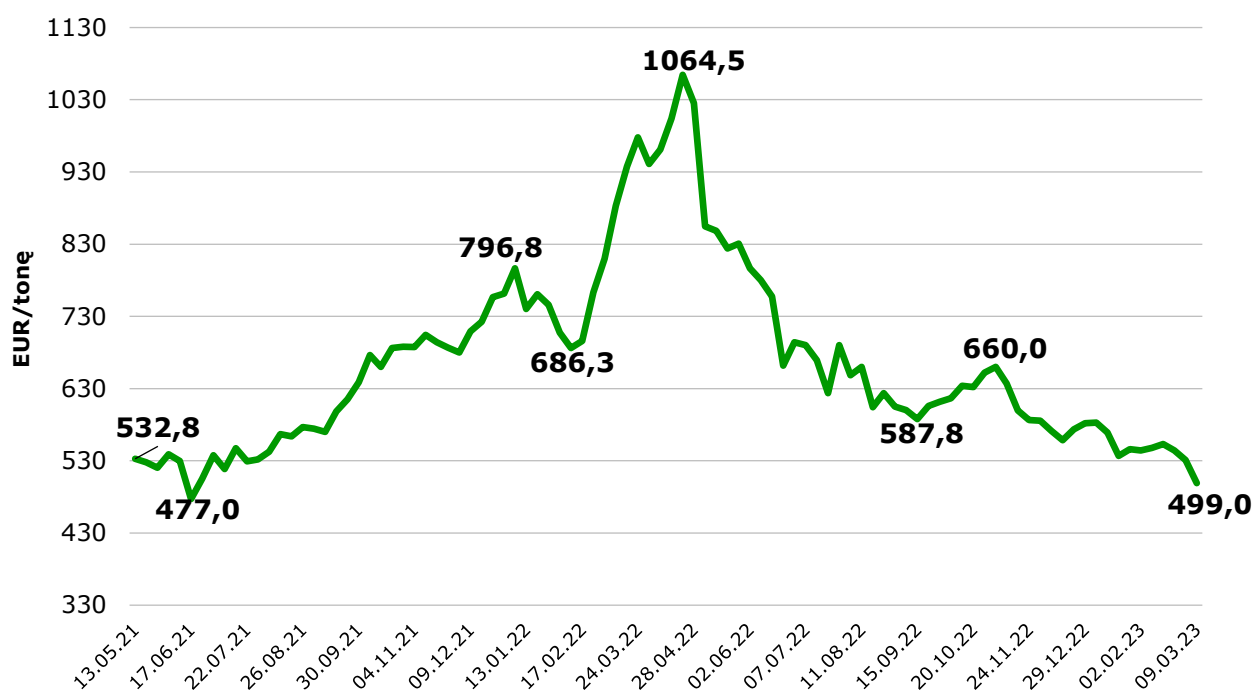


\* Europa, "00", cif Hamburg \*\* Szacunek.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA (za Oil World).

Od początku listopada 2022 na giełdzie MATIF w Paryżu (za e-WGT) średnie ceny rzepaku (w najbliższych kontraktach terminowych) wykazywały spadek, po wzroście notowanym od połowy września 2022 r. W notowaniu z 9 marca 2023 r. cena rzepaku wyniosła 499,00 EUR/t i była o 9% niższa niż przed miesiącem i o 43,5% niższa niż rok wcześniej.

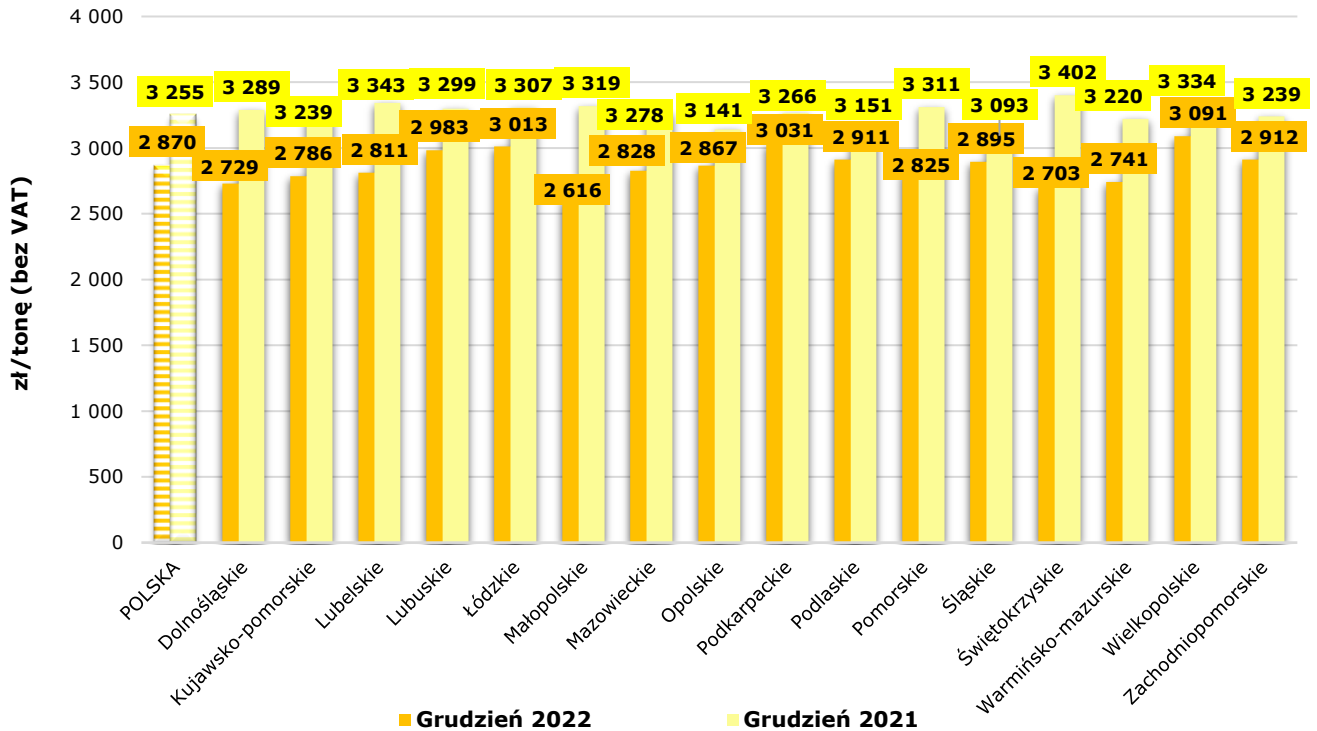
**Notowania cen rzepaku na giełdzie MATIF**  
(najbliższy kontrakt futures)



Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych e-WGT (data odczytu: 14.03.2023 r.).

Silne powiązanie rynku krajowego z międzynarodowym, w tym szczególnie z rynkiem europejskim, w dużym stopniu wpływa na ceny skupu rzepaku w Polsce. W grudniu 2022 r. (według GUS) krajowym producentom za rzepak w skupie średnio płacono 2 870 zł/t, o 5% mniej niż przed miesiącem i o 12% mniej niż rok wcześniej. Ceny skupu rzepaku wykazywały znaczne zróżnicowanie regionalne. Najniższe ceny uzyskiwali producenci z województwa małopolskiego – 2 616 zł/t i świętokrzyskiego – 2 703 zł/t (odpowiednio o 9% i 6% mniej niż średnio w kraju). Najwięcej za rzepak płacono w województwie wielkopolskim – 3 091 zł/t i podkarpackim – 3 031 zł/t (odpowiednio o 8% i 6% więcej niż średnio w kraju).

**Regionalne zróżnicowanie cen rzepaku w Polsce**



Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

**Ceny skupu rzepaku bez VAT wg siedziby producenta w grudniu 2022 r.**

Województwa	w grudniu 2022 r.	Zmiana ceny w %	
		miesięczna	roczna
<b>POLSKA</b>	<b>2 870</b>	<b>-4,8</b>	<b>-11,8</b>
Dolnośląskie	2 729	0,1	-17,0
Kujawsko-pomorskie	2 786	-6,0	-14,0
Lubelskie	2 811	-5,4	-15,9
Lubuskie	2 983	3,8	-9,6
Łódzkie	3 013	-5,1	-8,9
Małopolskie	2 616	-13,6	-21,2
Mazowieckie	2 828	-8,1	-13,7
Opolskie	2 867	-6,2	-8,7
Podkarpackie	3 031	-0,7	-7,2
Podlaskie	2 911	-3,5	-7,6
Pomorskie	2 825	-8,7	-14,7
Śląskie	2 895	-8,3	-6,4
Świętokrzyskie	2 703	-9,9	-20,5
Warmińsko-mazurskie	2 741	-10,7	-14,9
Wielkopolskie	3 091	-0,9	-7,3
Zachodniopomorskie	2 912	-4,7	-10,1

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

**Skup i ceny skupu rzepaku (bez VAT)**

Okres		Skup rzepaku			Cena skupu rzepaku (bez VAT)		
		tys. ton	zmiana wielkości skupu w %		zł/t	zmiana ceny skupu w %	
			miesięczna	roczna		miesięczna	roczna
<b>Skup sprawozdawczy 2019</b>		1656,7	x	4,7	1558,1	x	0,3
<b>Skup sprawozdawczy 2020</b>		1886,8	x	13,9	1639,0	x	5,2
<b>2021</b>  <b>Skup meldunkowy</b>	<b>VII</b>	434,2	x	-28,4	2204,1	x	36,6
	<b>VIII</b>	393,4	-9,4	1,6	2162,5	-1,9	35,8
	<b>IX</b>	102,9	-73,8	-15,8	2404,9	11,2	47,6
	<b>X</b>	69,9	-32,1	-0,8	2825,0	17,5	67,4
	<b>XI</b>	48,9	-30,0	-23,8	3075,0	8,8	76,8
	<b>XII</b>	46,5	-4,9	-8,2	3255,1	5,9	84,6
<b>Skup sprawozdawczy 2021</b>		1508,5	x	-20,1	2303,1	x	40,5
<b>2022</b>  <b>Skup meldunkowy</b>	<b>VII</b>	352,8	x	-18,8	3055,5	x	38,6
	<b>VIII</b>	202,7	-42,5	-48,5	3044,3	-0,4	40,8
	<b>IX</b>	72,1	-64,5	-30,0	2844,3	-6,6	18,3
	<b>X</b>	89,4	24,1	27,9	2975,8	4,6	5,3
	<b>XI</b>	104,0	16,3	112,7	3014,8	1,3	-2,0
	<b>XII</b>	52,4	-49,7	12,6	2870,2	-4,8	-11,8
<b>VII-XII 2022</b>		873,2	x	-20,3	2967,5	x	11,8

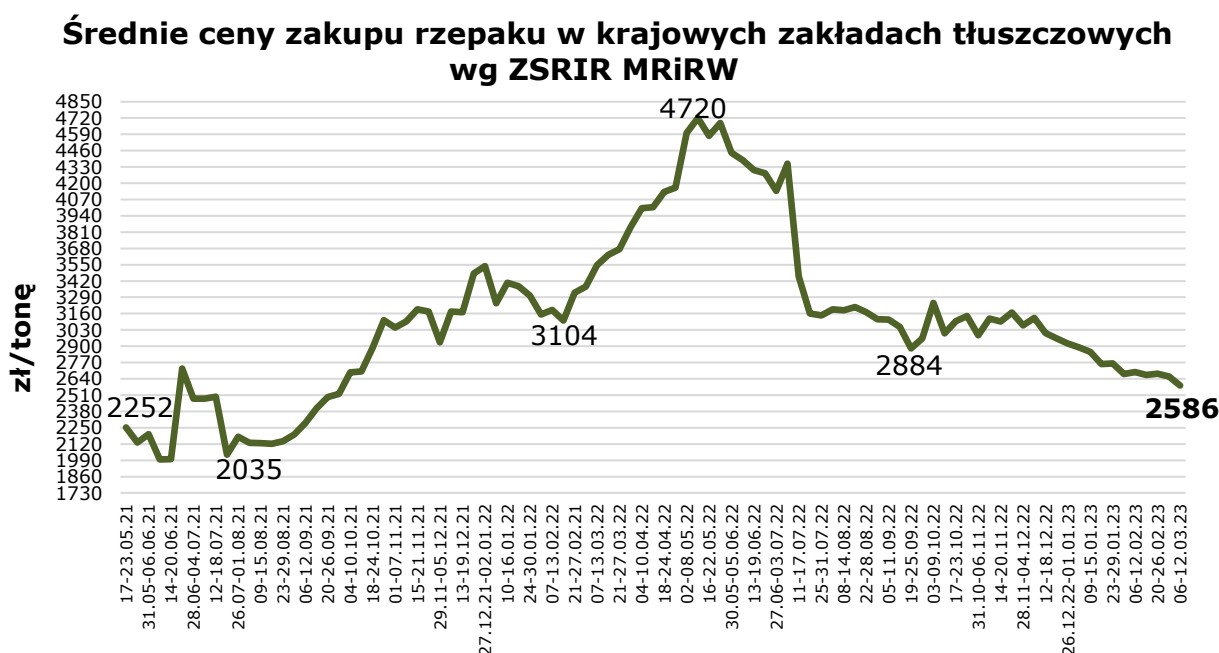
**Skup meldunkowy** – raportowany za okresy miesięczne, realizowany przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

**Skup sprawozdawczy** – raportowany za okresy półroczne z uwzględnieniem korekt wynikających ze sprawozdawczości obejmującej również skup realizowany przez osoby fizyczne prowadzące skup o wartości przekraczającej w okresie półrocznym 10 tys. zł.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

Od początku października 2022 r. ceny zakupu rzepaku na rynku krajowym wykazywały wahania. W zakładach tłuszczowych objętych monitoringiem ZSRIR MRiRW w dniach 6–12 marca 2022 r. cena zakupu rzepaku<sup>12</sup> ukształtowała się na poziomie 2 586 zł/t, o 4% niższym niż miesiąc wcześniej i o 41% niższym niż w pierwszym tygodniu lipca 2022 r. Jednocześnie był to poziom cen o 27% niższy niż w porównywalnym okresie przed rokiem.

<sup>12</sup> Cena wyliczona jako średnia cena rzepaku o wilgotności do 9% zakupionego w ramach zawartych kontraktów i poza nimi.



Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRIR MRiRW.

Na sytuację cenową na krajowym rynku rzepaku w 2023 r. mają wpływ kierunki zmian cen na giełdzie Matif, a także następujące uwarunkowania rynkowe:

- prognozowany przez USDA globalny wzrost produkcji rzepaku (o 16,6%) i soi (o 4,7%) w sezonie 2022/2023 w odniesieniu do sezonu 2021/2022,
- rekordowy poziom zbiorów rzepaku w Polsce oraz wysokie zbiory w UE w 2022 r.,
- wzmożony import rzepaku do Polski spoza Unii Europejskiej,
- wznowienie eksportu rzepaku i roślin oleistych przez porty w Ukrainie,
- stosunkowo niski poziom cen ropy naftowej w pierwszych miesiącach 2023 r. w odniesieniu do sytuacji w roku 2022,
- notowany w marcu br. dynamiczny spadek cen soi na giełdach światowych,
- tendencja spadkowa cen rzepaku na giełdzie Matif w połączeniu z aprecjacją złotego względem euro, którą odnotowano w drugiej połowie lutego br.

W miesiącach poprzedzających zbiory w 2023 r. sytuacja cenowa na krajowym rynku rzepaku będzie w największym stopniu uzależniona od kierunków zmian cen na giełdzie Matif oraz od skali podaży na rynek zapasów rzepaku zgromadzonych przez firmy skupowe i rolników. Ceny rzepaku będą uzależnione również od realizacji porozumienia w sprawie ukraińskiego eksportu roślin oleistych przez Morze Czarne, które wygasa 18 marca 2023 r. oraz od przebiegu pogody w Europie mającej wpływ na sytuację hydrologiczną i wysokość plonów.

*Opracowano w Wydziale Analiz Rynkowych Biura Analiz i Strategii KOWR<sup>13</sup>.*

<sup>13</sup> Analiza została opracowana na podstawie aktualnej wiedzy. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa nie ponosi odpowiedzialności za decyzje ekonomiczne podjęte na jej podstawie.